

Turvallisesti koulutielle

Koulun alkaminen on iso askel lapselle ja vanhemmille ja tuo mukanaan paljon uusia opittavia ja muistettavia asioita. Yksi näistä on koulumatka.

Koulumatka on tie lapsen itsenäiseen liikkumiseen. Matkan läpikäyminen yhdessä lisää lapsen turvallisuutta ja lieventää vanhempien huolta.

Lapsen tiedot ja taidot karttuvat vähitellen kokemuksen myötä. Kehittyessään lapsi oppii soveltamaan tietoa uusiin paikkoihin ja tilanteisiin.

Reitin lisäksi lapselle opetetaan oikeita toimintamalleja siinä liikenneympäristössä, jossa hän päivittäin liikkuu.

Liikenneturvallisuus on hyvä ottaa luonnolliseksi osaksi kaikkea liikkumista lapsen kanssa. Tällä tavalla turvalliset toimintatavat tulevat tutuksi pienestä pitäen.

Harjoittele koulumatkaa hyvissä ajoin

- Koulumatkaksi valitaan turvallisin reitti, joka ei välttämättä ole se lyhyin mahdollinen. Koulumatkan kulkemista on hyvä harjoitella yhdessä jo kesällä.
- Lapsen kanssa käydään läpi koulumatkan vaaralliset paikat ja hänelle annetaan ohjeet niissä toimimisiin. Neuvot kannattaa yhdistää aina tiettyyn paikkaan ja tilanteeseen niin ne pysyvät parhaiten mielessä.
- Lasta neuvotaan käyttämään suojatietä sekä kevyen liikenteen ali- ja ylikulkureittejä aina kun se on mahdollista.
- Tien ylittämistä tulee myös harjoitella: ensin pysähdytään tien reunaan, katsotaan ja kuunnellaan, tuleeko autoja, sen jälkeen katsotaan vielä kerran ja kun tie on vapaa, kävellään reippaasti tien yli. Lapselle on hyvä muistuttaa, että vaikka jalankulkijoille palaisikin vihreä valo, tulee silti aina katsoa ympärilleen ennen kadun ylitystä. Kaikki autoilijat kun eivät edelleenkään valitettavasti kunnioita suojatietä.

Muutaman viikon kuluttua koulun alkamisesta ja silloin tällöin muulloinkin kannattaa tarkkailla lapsen liikkumista koulumatkalla ja varmistaa, että ohjeet ovat vielä mielessä. Lapsen kanssa kannattaa myös keskustella hänen tuntemuksistaan ja koulumatkan sujumisesta.

Turvallinen saattoliikenne on kaikkien etu

Koulut tiedottavat lukuvuoden alkaessa oppilaiden vanhemmille monenlaisista käytännön asioista, kuten esimerkiksi saattoliikenteen järjestelyistä: miten ja minne lapset aamulla autosta jätetään ja mistä heidät iltapäivällä noudetaan. Koulun tulee järjestää saattoliikennettä varten paikka, joka on mahdollisimman turvallinen kaikille, ei vain KOU-LUN omille lapsille.

Vanhempien on syytä noudattaa koulun antamia ohjeita, sillä kyse on kaikkien koulun oppilaiden turvallisuudesta. Mikäli koulu sijaitsee kävelymatkan päässä, kannattaa harkita, tarvitseeko lapsi autokyytiä kouluun. Lisääntynyt autoliikenne koulun ympäristössä on turvallisuusriski koulumatkansa kävellen taittaville lapsille, eikä auton takapenkillä istumalla opi jalankulkijan tarvitsemia taitoja.

Lähekkäin asuvien ekaluokkalaisten vanhemmat voisivatkin harkita kävelevää koulubussia: lapset kokoontuvat aamulla ennalta sovittuun paikkaan ja kukin vanhemmista kävelee heidän kanssaan vuorollaan kouluun.

Arkiaamut ovat monissa perheissä hektisiä vanhempien kiiruhtaessa töihin ja aikataulujen yhteensovittaminen voi olla hankalaa. Yksi tällainen koulubussivuoro viikossa ei liene mahdotonta sovittaa useimpien vanhempien aikatauluihin. Myös lähellä asuvia isovanhempia voi pyytää koulubussin ”kuljettajiksi”.

Autolla tai bussilla – pidetään kiinni säännöistä

Mikäli koulumatka taittuu autolla, on asianmukaisista turvalaitteista huolehdittava. Alle 135 cm pituisilla lapsilla on käytettävä lapsen painon mukaan määrättyä turvalaitetta, kuten turvaistuinta tai koroketynyä ja turvavyötä. Jos turvalaitetta ei ole, lapsen on istuttava muualla kuin etuistuimella. Takapenkki on muutenkin turvallisin paikka lapselle.

Noin viidesosa perusopetuksessa olevista oppilaisista osallistuu päivittäin koulukuljetuksiin. Oppilaiden kanssa sovitaan kouluvuoden alussa yhteiset pelisäännöt, joita kuljetuksissa noudatetaan. Kotona keskustellaan siitä, miten koulukuljetusten aikana käyttäytyään, miksi tällaisia sääntöjä on olemassa, ja mitä häiriökäyttäytymisestä takseissa tai linja-autoissa voi seurata. Oppilaille on kerrottava koulussa ja kotona, että kuljettajan ohjeita on noudatettava jo turvallisuuden takia. Missään tapauksessa oppilas ei poistuessaan autosta saa lähteä ylittämään tietä kouluauton edestä tai takaa, vaan odottaa, että kouluauto on lähtenyt.

Huolehdi turvalaitteista

Ekaluokkalainen ei yleensä saa pyöräillä kouluun turvallisuussyistä. Pyöräilytaitoja tulisikin kartuttaa ensin kotipihalla ja aikuisten kanssa pyöräillen, ennen kuin lapsi lähtee yksin liikenteeseen. Vaikka tuntuisi siltä, että oma lapsi on valmis pyöräilemään jo toisella luokalla kouluun, on tutkimuksiin perustuen parempi, että vasta kolmasluokkalainen kulkee koulumatkansa pyörällä. Silloinkin on tarpeen huomioida lapsen taidot ja koulumatkan turvallisuus.

Pyöräilevän lapsen tärkein varuste on pyöräilykypärä, joka suojaa päätä onnettomuustilanteessa. Oikean kypäräkoon löytäminen on tärkeää. Sopivuutta voidaan säätää kypärän mukana tulevilla pehmeillä sovituspaloilla.

Kypärä asennetaan kulmakarvojen tasolle suojaamaan otsaa, johon isku onnettomuustilanteissa useimmiten kohdistuu. Lopuksi säädetään kiinnityshihnat. Hihnojen kireys on sopiva silloin, kun aikuisen sormi vielä mahtuu leuan ja hihnan väliin eikä kypärä lähde päästä sitä eteenpäin käännettäessä.

Pyörän ja pyöräilykypärän kunto on hyvä tarkistaa säännöllisesti ja varmistaa, että pyörässä on turva-merkintä, valot ja heijastimia. Vanhemmat ovat aina esimerkkinä lapselle, niin myös pyöräilykypärän käytössä. Kun sen käyttö opitaan lapsena, myöhemmin siitä tulee luonnollinen osa pyöräilyä.

Syksyn pimeiden lähestyessä heijastin on hyvä kiinnittää jokaisen koululaisen takkiin ja reppuun.

Ekaluokkalainen on reilun metrin mittainen. Hän ei aina näe autoja eivätkä autoilijat häntä. Varsinkin sateella näkyvyys on erittäin huono ja autoilijan on vaikeaa havaita ajoissa jalankulkijaa, jolla ei ole heijastinta.

Heijastin on tarpeen myös valaistuilla teillä sillä jalankulkija ei koskaan voi näkyä liian hyvin.

Jaettu vastuu myös liikenteessä

Suomen liikenneturvallisuustyön perusta on nollavisioajattelussa. Sen mukaan ihminen tekee virheitä, myös liikenteessä, mutta kestää erittäin huonosti virheidensä seurauksia. Liikenne olisi suunniteltava niin, ettei kenenkään tarvitsisi maksaa tekemistään virheistä hengellään. Tähän malliin kuuluu myös jaettu vastuu: jokainen tienkäyttäjä on vastuussa omasta ja toisten turvallisuudesta. Lasten kohdalla suurin vastuu heidän turvallisuudestaan kuuluu aikuisille, joiden tulee opastaa lapsia turvalliseen liikkumiseen ja myös omalla toiminnallaan huolehtivat pienempien turvallisuudesta. Aikuisen antama malli niin liikennekäyttäytymisessä kuin turvalaitteiden käytössä on yksi osa tätä jaettua vastuuta.

